

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๕

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมไทย

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคสังคมนิยมไทย ไม่ได้รายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี ๒๕๕๑ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕

ในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญ มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งให้พรรคสังคมนิยมไทย ยื่นคำชี้แจงข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวัน

พรรคสังคมนิยมไทย โดย นายมงคล บานเย็น หัวหน้าพรรค ได้มีหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ มีใจความว่า คณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมไทย ได้ลาออกไป ๑๒ คน จากจำนวนทั้งหมด ๑๘ คน ซึ่งทางนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๓ หลังจากนั้นเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ พรรคสังคมนิยมไทยจัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ แล้วเสนอต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับ จนถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ ก็ยังไม่ตอบรับ จึงเข้าใจว่า เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับ ตนเองจึงยังไม่เป็นหัวหน้าพรรคสังคมนิยมไทยโดยสมบูรณ์ และไม่อยู่ในฐานะที่จะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ได้ จึงเป็นผลให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมไทย จึงขอความเมตตาจากรัฐธรรมนูญมิให้ยุบพรรคสังคมนิยมไทย

ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งสำเนาคำชี้แจงของพรรคสังคมนิยมไทยให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำชี้แจงเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ มีใจความว่า

LIRT

พรรคสังคมนิยมมีความขัดแย้งภายในอย่างรุนแรง ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจการของพรรคให้เป็นไปตามกฎหมายหลายประการ เช่น การจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๕๒ ตามนัยมาตรา ๓๕ และการจัดทำงบการเงินของพรรคตามนัยมาตรา ๔๐ ซึ่ง นายมงคล บานเย็น หัวหน้าพรรค และนายสมใจ วงเวียน รองหัวหน้าพรรค ยื่นเป็น ๒ ฉบับ มีการจัดประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรค เป็น ๒ คณะ โดยหัวหน้าพรรค และรองหัวหน้าพรรค ส่วนกรณีที่ นายมงคล บานเย็น ชี้แจงว่ายังไม่เป็นหัวหน้าพรรคโดยสมบูรณ์ เนื่องจากนายทะเบียนพรรคการเมืองยังไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคนั้น คำชี้แจงดังกล่าวมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากข้อบังคับของพรรคสังคมนิยม พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง (๑๐) กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ เมื่อตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคว่างลงสองในสาม และวรรคห้า กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคที่พ้นจากตำแหน่งอยู่ในตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองจะตอบรับการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น นายมงคล บานเย็น จึงยังคงปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าพรรคสังคมนิยมต่อไป ตามข้อบังคับพรรค ซึ่งข้อเท็จจริงนี้ หัวหน้าพรรคสังคมนิยมทราบที่อยู่แล้ว ดังเห็นได้จากได้ดำเนินการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ และแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามหนังสือลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าพรรคสังคมนิยม

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พรรคสังคมนิยมได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๓๕ ที่กำหนดให้พรรคสังคมนิยมต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคประจำปี ๒๕๕๓ และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ หรือไม่

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พรรคสังคมนิยมโดยหัวหน้าพรรคคือ นายมงคล บานเย็น ไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคประจำปี ๒๕๕๓ และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ตามนัยมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งนายมงคล บานเย็น หัวหน้าพรรคได้ยอมรับ ส่วนข้อต่อสู้ของหัวหน้าพรรคสังคมนิยมที่อ้างว่าตนเองไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคและแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ เนื่องจากนายทะเบียนพรรคการเมืองยังไม่ได้ออกคำสั่งกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมชุดใหม่ จนกระทั่งสิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ก็ยังไม่ตอบรับนั้น รับฟังไม่ได้ เนื่องจากข้อบังคับพรรคสังคมนิยม ข้อ ๒๕ วรรคห้า กำหนดให้กรณีที่มิเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรค

พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคที่พ้นจากตำแหน่งอยู่ในตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่านายทะเบียนพรรคการเมืองจะตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ ดังนั้น นายมงคล บานเย็น จึงยังคงปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าพรรคต่อไป ซึ่งข้อเท็จจริงนี้ นายมงคล บานเย็น ทราบดี ดังเห็นได้จากได้ดำเนินการจัดประชุมใหญ่ของพรรคเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ เพื่อ เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ และแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามหนังสือลงวัน ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าพรรคสังคมนิยมไทย

จากข้อเท็จจริงและเหตุผลข้างต้น เห็นว่า พรรคสังคมนิยมไทยไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ จึงมีเหตุให้ยุบ พรรคสังคมนิยมไทย ได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ